

Sõdinamägi, Sõdina tänav ja Sõdina lohk

Sõdina mäel oli ennemuistsel ajal sõjatallermäe. Siin oleval toimunud rasked lahingud eestlaste ja saksa ristirüütlite vahel – verd voolanud nii palju, et hobused olnud lausa poolest koodist vere sees. Ohvrite rohked lahingulood ei kadunud inimestel meelest ning hiljem hakati teed, mis lahingupaigast läbi läks, Sõdina tänavaks kutsuma. Muutunud maastikul on täpseid kohti raske paika panna. Lisaks Sõdina tänavale ja mäele on pärimuses nimetatud veel Sõdina lohku ja Sõdina välja, millel asub ka Kabelimägi. Nabala-Tõdva maantee alates Paekna-Arusta teest kulgeb Tõdva poole üle Sõdina mäe.

1988. aastal kirjutab arheoloog V. Lõugas väljaandes „Harju rajooni ajaloo- ja kultuurimälestised“ järgmiselt:

„Kohalik vanarahvas jutustab veel praegu Sõdina mäel kunagi ammu toimunud suurest lahingust, mille ajal olevat mäest alla jooksnud suured vereojad. Sel-

les lohus, mis on ilmselt kinnimattunud karstilohk, oli varem kevadeti palju vett. Kolhoosi ajal juhiti vesi kogujakraavi. Jääb mulje, et rahvajuttudel vereojadest võib isegi tõsi taga olla, sest muinaskalmistu lähedal asuv koht oli vette ohverdamiseks üsna sobiv.”

V. Lõugas oletab, et Nabala rahva jutt on meile säilitanud mälestuse kunagistest, 1000 või isegi 1500 aasta eest toimunud veristest ohvritalitustest. Ilmselt on tegemist seletusmuistendiga, mille tagapõhja saab selgitada ainult arheoloogiliste kaevamistega. Iga leid võib anda väärtuslikku infot selle paiga tähenduse kohta.

Sõjalahingukoht Nabala (praegu Paekna) kiila põllu sees, kus üks suur ja lai lohk on, keda Sõdinalohuks kutsutakse. Sealt olla kündes sagedaste surnuluid, mõõku ja odasid, sõjakirveid ja muid asju välja tulnud.

Jaan Jungi teosest „Muinasajateadus Eestlaste maalt“ (1910)